

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра _____ філософії та культурології _____

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Соціальна робота з дітьми та сім'ями _____

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма _____ **Соціальне забезпечення** _____

(назва програми)

Спеціальність _____ **232 – соціальне забезпечення** _____

(вказати: код, назва)

Галузь знань _____

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ українська _____

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: канд. соціол. н., доцент кафедри філософії та культурології Медіна Т. В. _____

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл

викладача

(-ів)

[http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3719\]\[caf_pers_id\]=717&commands\[3719\]=item](http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3719][caf_pers_id]=717&commands[3719]=item) (посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел.

+38 (095) 701-05-56, +38 (068) 474-57-08

E-mail:

t.medina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3432>

Консультації

Очні консультації: четвер, 14.40-16.00

Онлайн-консультації: Розклад консультації. середа, 17.30

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Соціальна робота з дітьми та сім'ями» покликана підвищити конкретну компетентність в організації та проведенні соціальної роботи з урахуванням специфіки проблем дітей та різних категорій сімей.

Навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки. Статус навчальної дисципліни – вибіркова.

2. Мета навчальної дисципліни: сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця соціального забезпечення, на підставі вивчення особливостей соціальної роботи з дітьми та сім'ями як специфічного соціального явища.

Завдання:

- засвоїти суть, провідні завдання і напрями, зміст та особливості соціальної роботи з сім'єю в Україні та світі;
- оволодіти змістом, формами та методами, технологіями та методиками соціальної роботи з дітьми та різними типами сімей;
- навчитися визначати чинники, що породжують проблеми в сім'ях, обґрунтовувати причини та механізм дії негативних чинників на сім'ю;
- вміти прогнозувати можливість і наслідки впливу негативних факторів на життєдіяльність сім'ї;
- оволодіти технологією соціального супроводу сімей у складних життєвих обставинах;
- навчитися розробляти й реалізовувати систему роботи зі сталого розвитку сім'ї як соціальної групи.

3. Пререквізити.

Курс насамперед пов'язаний з дисциплінами соціального спрямування «Соціологія», «Соціальна політика», «Історія соціальної роботи», «Соціальне забезпечення в зарубіжних країнах», «Соціальна статистика і демографія»).

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 232 Соціальне забезпечення) вивчення дисципліни «Соціальна робота з дітьми та сім'ями» сприяє формуванню таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- ФК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави
- ФК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- ФК3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.
- ФК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.
- ФК8. Здатність використовувати методики інспекційних перевірок в системі соціального захисту населення.
- ФК9. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування.

ФК10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

РНЗ. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

РН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

РН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.

РН7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

PH10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

РН11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

РН13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин – 90, 3 кредити											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади роботи соціального працівника з сім'ями											
Тема 1. Міжнародні та вітчизняні орієнтири соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми	10	2	2			6						
Тема 2. Технології роботи з сім'ями різних типів	14	2	4			8						
Тема 3. Професійна компетентність соціальних працівників	8		2			6						
Тема 4. Зарубіжний досвід соціальної роботи з сім'єю	9	2				7						
Разом за ЗМ1	41	6	8			27						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Найважливіші напрями соціальної роботи з дітьми та сім'ями											

Тема 5. Технології соціальної роботи з дітьми	9	2	2			5						
Тема 6. Попередження насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми	8	1	2			5						
Тема 7. Технологія організації та супроводу альтернативних форм сімейного виховання	7		2			5						
Тема 8. Соціальна робота з сім'ями, в яких є особи з інвалідністю	7		2			5						
Тема 9. Соціальна робота з сім'ями ВПО	7		2			5						
Тема 10. Соціальна робота з багатодітними сім'ями	11	2	4			5						
Разом за змістовим модулем 2	49	5	14			30						
Усього годин	90	11	22			57						
Форма контролю	залік											

5.2. Зміст завдань для семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Ключові поняття сімейноорієнтованої соціальної роботи 1. Поняття потреб дитини. 2. Поняття батьківської компетентності в сімейноорієнтованій соціальній роботі. 3. Характеристики здорової, вразливої, соціально небезпечної сім'ї.	5
2	Сучасні проблеми сім'ї 1. Поняття, причини та класифікація сімейних конфліктів. 2. Стратегії та стилі поведінки в сімейному конфлікті. 3. Сімейна криза, її види та передумови виникнення. 4. Характеристика нормативних родинних криз. 5. Характеристика ненормативних родинних криз. 6. Шляхи подолання сімейних конфліктів та криз. 7. Принципи соціальної роботи з сім'єю.	5
3	Основні технології соціальної роботи з сім'єю 1. Сімейна терапія. 2. Сімейна психопрофілактика. 3. Сімейне консультування. 4. Сімейне посередництво у розв'язанні сімейних конфліктів.	12

	5. Соціальне обслуговування сім'ї. 6. Соціально-реабілітаційна робота з сім'єю. 7. Соціально-профілактична робота з сім'єю. 8. Соціальний супровід сім'ї. 9. Соціальне інспектування.	
4	Професійна компетентність фахівців із соціальної роботи щодо підтримки вразливих сімей з дітьми 1. Основні напрями діяльності, завдання та функції фахівця із соціальної роботи. 2. Особистісні якості та система цінностей фахівця із соціальної роботи. 3. Сучасні форми і методи соціальної роботи (складання карти соціальних контактів, мережева зустріч, сімейна групова нарада, медіація). 4. Правила та прийоми налагодження першого контакту з сім'єю.	5
5	Соціальна робота з дітьми вулиці 1. "Діти вулиці" та їх шлях до вулиці. 2. Технології соціальної роботи з "дітьми вулиці" та соціально незахищеними дітьми та підлітками. 3. Робота з кризовими сім'ями як попередження появи "дітей вулиці" і соціально незахищених дітей. 4. Вулична соціальна робота.	5
6	Попередження насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми 1. Чинники виникнення та соціальні наслідки насильства у сім'ї та жорстокого поводження з дітьми. 2. Основні нормативно-правові акти, що регламентують соціальну роботу щодо попередження та подолання насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми. 3. Особливості виявлення жорстокого поводження стосовно дитини. 4. Основні напрями соціальної роботи з сім'ями з випадками насильства. 5. Основні ризики (труднощі, застереження) та рекомендації щодо роботи з сім'ями, особами, які мають таку ознаку вразливості.	5
7	Технологія організації та супроводу альтернативних форм сімейного виховання 1. Державне забезпечення дітей-сиріт. 2. Досвід зарубіжних країн щодо роботи з дітьми, що залишилися без піклування батьків. 3. Соціальний супровід прийомної сім'ї: поняття та особливості. Принципи, напрями та послуги соціального супроводу сім'ї. 4. Підтримка прийомної сім'ї. Соціально-психологічні проблеми, притаманні ПС та ДБСТ.	5
8	Соціальна робота з сім'ями, в яких є особи з інвалідністю 1. Сутність інвалідності як ознаки вразливості. Типові проблеми, труднощі сімей, які виховують дітей з інвалідністю.	10

	2. Вплив ознаки інвалідності у дитини на функціонування сім'ї. Надавачі послуг для осіб та сім'ї з такою ознакою вразливості. 3. Соціальні виплати (допомога чи пільги), передбачені для осіб з інвалідністю. 4. Особливості оцінки потреб дітей з інвалідністю та сімей, в яких вони виховуються 5. Форми соціальної роботи з отримувачами послуг з інвалідністю. 6. Основні ризики та рекомендації щодо роботи з сім'ями, особами, які мають таку ознаку вразливості.	
9	Соціальна допомога особам, які пережили травму чи втрату (зокрема, внаслідок стихійного лиха або війни) 1. Вплив психологічної травми на розвиток дітей і підлітків. 2. Особливості оцінки потреб сім'ї/дитини, яка пережила травму чи втрату. 3. Нормативно-правові акти, які регламентують надання соціально-психологічної допомоги та підтримки особам, які пережили травму чи втрату. 4. Форми соціальної роботи з особами, що пережили травму чи втрату. 5. Основні ризики та рекомендації щодо роботи з сім'ями, особами, які пережили травму чи втрату.	5

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).

МН2 – практичні методи (практичні роботи).

МН3 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.

МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебіари і т.п.).

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Курс «Соціальна робота з дітьми та сім'ями» вивчається протягом семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю. Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (24+36). Окрім цього, студент може виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання, що оцінюється від 1 до 10 балів. Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної і практичної (тестові завдання). Теоретичний блок складається з трьох питань, що підсумовують вивчений матеріал, і за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 7 балів.

У межах кожної теми оцінюються (максимум):

- усна теоретична відповідь – 3 бали;
- доповнення, участь у дискусії – 1 бал;
- ІНДЗ – 3 бали;
- у разі виконання більшої кількості ІНДЗ (за умови їх належної якості) надлишок балів може зараховуватися до майбутньої оцінки за підсумковий контроль.

Сума максимальних балів – 60.

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної і практичної (тестові завдання). Теоретичний блок складається з трьох питань, що

підсумовують вивчений матеріал, і за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 7 балів.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу «Соціальна робота з дітьми та сім'ями» отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS.

При виставленні загальної оцінки враховуються такі критерії:

«А» ставиться у разі, якщо здобувач:	- постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; — глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; — показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; — продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її; — переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; - належним чином виконував завдання для самостійної роботи; - допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності; добре виконав завдання модульного контролю.
«В» ставиться у разі, якщо здобувач:	— розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; — робив узагальнення та висновки з окремих питань; — виконував завдання для самостійної роботи; — при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; — не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться у разі, якщо здобувач:	— розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; — формулював висновки з окремих питань практичних занять; — не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях; — брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури; виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
«D» ставиться у разі, якщо здобувач:	— відповідав на окремі питання, які обговорювалися; — формулював висновки з окремих питань; — при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу; — не проявляв активності на практичних заняттях; — частково виконав завдання для самостійної роботи; — не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; — при виконанні завдань модульного контролю допустив багаточисельних або декілька грубих помилок.

«E» ставиться у разі, якщо здобувач:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення, – не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; – недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову; – не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – виконав окремі завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«Fx» ставиться у разі, якщо здобувач:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.
«F» ставиться у разі, якщо здобувач:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; – не ознайомився з рекомендованою літературою; – не виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – не проявляв активності на практичних заняттях; – на підсумковому занятті не вмів відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; – не виконав завдання модульного контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ЄКТ С	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
80-89	B	Добре
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	Задовільно
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

Основна

1. Гончаров В. Соціальна робота з неблагополучними родинами: практичний аспект. *Соціальний захист*. 2005. № 6. С. 16-18.
2. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. *Урядовий кур'єр*. 10 вересня 2004 р. № 170.
3. Капська А. Й. Соціальна робота. К., 2005. 327 с.
4. Кубицький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: навчальний посібник. К.: ДАКККіМ, 2009. 228 с.
5. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608. *Урядовий кур'єр*. 2 червня 2004 року.
6. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. К., 2006. 464 с.

Додаткова

1. «Вчимося керувати емоціями»: тренінгова програма для дівчат-підлітків. К.: Агрітім Канада, 2016.
2. Андрущенко В. П. Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7.
3. Ващук Ф. Г. Шкільна психологічна служба. *Школа*. 2001. № 5. С. 19-24.
4. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: курс лекцій. К.: МАУП, 2002.
5. Зобенько Н.А. Робота психологічної служби з неблагополучними сім'ями. *Наук.Вісник УжДУ*. Серія Педагогіка і соціальна робота. К., 1998. С. 102-105.
6. Довідник для підлітків, які звільняються з виховних колоній, щодо медико-соціальних та інших видів послуг на рівні громади. К.: ВГЦ «Волонтер», 2013.
7. Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями. К., 2003.
8. Калюжна І. Сімейні стратегії подолання кризи при вихованні дитини з інтелектуальною недостатністю. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2005. № 3. С. 125-137.
9. Кубицький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: навчальний посібник. К.: ДАКККіМ, 2009.
10. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: навч. посіб.. К.: Либідь, 2011.
11. Методичні рекомендації щодо організації просвітницької роботи з профілактики ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки серед підлітків та молоді в установах Державної кримінально-виконавчої служби. К.: ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2013.
12. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України: посіб. для практиків соціальної сфери / Мельник Л. А. та ін. ; за ред. Волинець Л.С. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015.
13. Розвиток життєвих навичок: навч.-метод. посіб. для роботи зі старшокласниками і випускниками інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. К.: ФОП Шарко, 2011.
14. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІД. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2005. № 2. С. 5-144.
15. Соціальна, педагогічна та психокорекційна робота з неповнолітніми, засудженими до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі : метод. посіб. К.: Наук. світ, 2006. 277 с.
16. Сходинок здоров'я для батьків: просвітницько-профілактична тренінгова програма: навч.-мед.посіб. для фахівців соціальної сфери щодо проведення просвітницько-профілактичних занять за прогмою «Сходинок» з батьками/опікунами підлітків, які перебувають у конфлікті із законом. К.: ТОВ «ВД «Калита», 2015. 156 с.
17. Лукашевич М. П. Соціологія сім'ї: теорія і практика: навч. посібник. К.: ІПК ДСЗУ, 2012. 186 с. Режим доступу: <http://ipk.edu.ua/journal/El-librari/Posibnik/Lukashevitch%20Soziolog%202012.pdf>

9. Інформаційні ресурси

3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://www.coursera.org/> Coursera – Масові відкриті он-лайн курси
5. <https://prometheus.org.ua/>. – Найкращі онлайн -курси України та світу

Політика навчальної дисципліни

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі.

На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді.

На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності».

При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів. У разі пропуску студентом занять він має самостійно опрацювати матеріали тем. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин або відсутність активності в системі електронного навчання дає підстави для неатестації з дисципліни.

Академічна доброчесність

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.